

ASMENS DUOMENŲ APSAUGOS NAUJIENŲ BIULETENIS

2008 m. spalio Nr. 9 (13)

VALSTYBINĖ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJA – tai Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstaiga, įkurta 1997 m. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. spalio 10 d. nutarimu „Dėl Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos įsteigimo“. Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija nagrinėja asmenų skundus, tikrina asmens duomenų tvarkymo teisėtumą, konsultuoja duomenų valdytojus ir subjektus, tvarko Asmens duomenų valdytojų valstybės registrą, teikia pasiūlymus valstybės ir savivaldybių institucijoms bei įstaigoms dėl asmens duomenų tvarkymo, apsaugos, vykdo kitas įstatymu priskirtas funkcijas.

Naujienu biuletenyje vartojamos santrumpos:

VDAI – Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija, ADTAI – Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas

VALSTYBINĖJE DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJOJE

Trumpa III-ų ketvirčių VDAI statistika

Gauti 109 asmenų skundai, 97 išnagrinėti. Surašyti 8 administraciniai teisės pažeidimų protokolai, pateikti 44 nurodymai.

Atlikti 102 prevenciniai tikrinimai, pateikti 77 nurodymai.

Išnagrinėtas 267 pranešimai dėl išankstinės patikros, išduoti 239 leidimai.

Išnagrinėti 847 pranešimai apie asmens duomenų tvarkymą, įregistruota 270 duomenų valdytojų.

Suderinti 133 teisės aktai ir duomenų valdytojų dokumentai.

Suteikta 2490 konsultacijų.

Parengtos 148 visuomenės informavimo ir teisinio švietimo priemonės.

Susitikimas su Austrijos ambasadore

2008 m. spalio 17 d. VDAI įvyko susitikimas su Austrijos ambasadore J. E. ponia Andrea Wicke. Ambasadorė domėjosi duomenų apsaugos situacija Lietuvoje, VDAI vykdomomis funkcijomis, atliekamais darbais. Viešnia papasakojo apie Austrijos asmens duomenų apsaugos instituciją, taip pat susitikime buvo diskutuojama apie Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno instituciją.

LIETUVOJE

Duomenų apsaugai aktualūs teisės aktai, įsigalioję spalio mėnesį

2008 m. spalio 27 d. Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos direktoriaus įsakymu Nr. 1T-64(1.12) „Dėl duomenų valdytojų atsakymo Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai dėl duomenų subjekto teisės susipažinti su savo asmens duomenimis įgyvendinimo pateikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. 125-4790) patvirtintas Duomenų valdytojų atsakymo Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai dėl duomenų subjekto teisės susipažinti su savo asmens duomenimis įgyvendinimo pateikimo tvarkos aprašas.

Policijos komisariatuose atliktų tikrinimų dėl asmens vaizdo duomenų tvarkymo automatiniu būdu apibendrinimas

VDAI, siekdama išsiaiškinti, kaip įgyvendinamos duomenų subjektų teisės tvarkant asmens vaizdo duomenis, susirašinėjimo būdu atliko asmens duomenų tvarkymo teisėtumo patikrinimus 58 policijos komisariatuose (toliau – Komisariatai).

Tikrinimo metu nustatyta, kad 17 Komisariatų nevykdo vaizdo stebėjimo ir netvarko asmens vaizdo duomenų stacionariais greičio matuokliais. 2 Komisariatai tvarko

asmens vaizdo duomenis stacionariais greičio matuokliais, o 41 Komisariatas vykdo vaizdo stebėjimą vaizdo kameromis.

Nustatyta, kad tik 2 Komisariatai tinkamai įgyvendina duomenų subjektų teises, kituose

40 Komisariatų nustatyta ADTAI pažeidimų.

39 Komisariatai netinkamai įgyvendina ADTAI 18 straipsnyje įtvirtintą duomenų subjekto teisę žinoti apie jo asmens duomenų tvarkymą: 10 Komisariatų visai neinformuoja duomenų subjektų apie vykdomą vaizdo stebėjimą, o 39 Komisariatai informuoja duomenų subjektus apie vykdomą vaizdo stebėjimą, tačiau nepakankamai, t. y. duomenų subjektams nepateikiama informacija apie tokį stebėjimą vykdančių duomenų valdytoją ir jo rekvizitus, 19 Komisariatų netinkamu atstumu (t. y. duomenų subjektas apie vykdomą vaizdo stebėjimą sužino jau būdamas vaizdo stebėjimo kamerų lauke arba informacija apie vykdomą vaizdo stebėjimą pateikiama per dideliu atstumu iki vaizdo kamerų stebėjimo lauko) pateikia duomenų subjektams informaciją apie vykdomą vaizdo stebėjimą.

24 Komisariatai tvarko asmens vaizdo duomenis prieš tai nepranešę VDAI, kaip tai numato ADTAI (13 Komisariatų tikrinimo metu pateikė pranešimus apie asmens vaizdo duomenų tvarkymą automatinio būdu). 32 Komisariatuose nustatytas netinkamas arba nenustatytas asmens duomenų saugojimo terminas. 8 Komisariatai neįgyvendina tinkamų duomenų saugumo priemonių, t. y. neturi dokumento, reglamentuojančio asmens vaizdo duomenų tvarkymą ir duomenų subjekto teisių įgyvendinimą tvarkant asmens vaizdo duomenis.

Atlikus tikrinimus Komisariatams pateikti nurodymai pašalinti minėtus pažeidimus.

EUROPOS SĄJUNGOJE

Dalyvavimas darbo grupėse, susitikimuose

2008 m. rugsėjo 29–30 d. Bratislavoje (Slovakija) VDAI Skundų nagrinėjimo ir tarptautinio bendradarbiavimo skyriaus vedėja Neringa Kaktavičiūtė-Mickienė ir vyriausioji specialistė Justina Navickaitė dalyvavo skundų nagrinėjimo seminare.

Šiame renginyje įvairių Europos šalių duomenų apsaugos institucijos dalijosi savo patirtimi tokiomis temomis, kaip: e. valdžia ir internetas; tinkamos organizacinės ir asmeninės priemonės skiriant įgaliotą asmenį asmens duomenims tvarkyti; sistema, padedanti atskleisti netinkamą įmonės darbuotojų elgesį; kontrolė darbo vietoje; teistumo įrašų ir gero elgesio sertifikatų rinkimas įdarbinimo tikslais Europos Sąjungos institucijose; asmens dokumentų kopijos; biometriniai

duomenys ir vaizdo stebėjimas darbo vietoje, vaizdo stebėjimas viešose vietose.

2008 m. spalio 1 d. Briuselyje (Belgija) įvyko 67-asis Direktyvos 95/46/EB 29 str. susitikimas. Susitikime dalyvavo VDAI direktorius Algirdas Kunčinas.

Be kitų temų ir aptartų klausimų šiame susitikime kalbėta apie sportininkų asmens duomenų privatumą. 66-ajame susitikime, įvykusiame 2008 m. birželio 24 d., Europos Komisija 29 straipsnio darbo grupės paprašė pateikti nuomonę dėl Pasaulio antidopingo agentūros (toliau – WADA) parengto tarptautinio privatumo apsaugos standarto projekto. Darbo grupė pateikė nuomonę 3/2008 dėl Pasaulio antidopingo kodekso tarptautinio privatumo apsaugos standarto projekto. 2008 m. rugpjūčio 1 d. priimtame dokumente išsakytas susirūpinimas dėl sportininkų asmens duomenų apsaugos, WADA raginama atsižvelgti į pateiktus komentarus. 29 straipsnio darbo grupė, siekdama užtikrinti sportininkų asmens duomenų privatumą kovoje su dopingu, nutarė ir ateityje teikti nuomones ir pastabas dėl Pasaulio antidopingo kodekso. Nuomonę lietuvių kalba galite rasti adresu http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/privacy/docs/wpdocs/2008/wp156_lt.pdf.

Susitikime kalbėta ir šiuo metu itin dažnai eskaluojama tema dėl keleivio duomenų įrašų (PNR). 29 straipsnio darbo grupė pradėjo analizuoti JAV elektroninės kelionių leidimų sistemos (ESTA) poveikį keleivių, skrendančių iš ES į JAV ir atvirkščiai, privatumui. 2008 m. birželio 24 d. peržiūrėtą ir atnaujintą 29 straipsnio darbo grupės nuomonę 2/2007 dėl informacijos apie PNR perdavimą JAV valdžios institucijoms teikimo keleiviams lietuvių kalba galite rasti adresu http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/privacy/docs/wpdocs/2008/wp151_lt.pdf.

2008 m. spalio 7–9 d. Briuselyje (Belgija) įvyko Europolo, Šengeno ir Muitinės jungtinių priežiūros institucijų bei Policijos ir teisingumo darbo grupės susitikimai ir Europolo konferencija. Renginiuose dalyvavo VDAI direktoriaus pavaduotoja Rita Vaitkevičienė ir Skundų nagrinėjimo ir tarptautinio bendradarbiavimo skyriaus vedėja Neringa Kaktavičiūtė-Mickienė.

2008 m. spalio 9 d. įvykusi konferencija buvo skirta Europolo jungtinės priežiūros

institucijos veiklos dešimtmečiui paminėti. Būtent prieš dešimt metų ES valstybės narės pasirašė Europolo konvenciją. 1998 m. spalio 9 d. Hagoje (Nyderlandai) įvyko pirmasis Europolo jungtinės priežiūros institucijos susitikimas, todėl ši diena laikoma Europolo jungtinės priežiūros institucijos veiklos, numatytos Europolo konvencijoje, pradžia. Per tuos metus įgyta patirtis parodo poreikį užtikrinti, kad efektyvūs duomenų apsaugos reikalavimai, saugantys pagrindines asmenų teises, leistų Europolui įgyvendinti savo funkcijas nepaisant naujovių.

2008 m. spalio 13–14 d. Strasbūre (Prancūzija) įvyko Tarptautinis simpoziumas ir 44-asis tarptautinės duomenų apsaugos telekomunikacijose darbo grupės susitikimas. Renginiuose dalyvavo VDAI Skundų nagrinėjimo ir tarptautinio bendradarbiavimo skyriaus vedėja Neringa Kaktavičiūtė-Mickienė ir Informacijos ir technologijų skyriaus vyriausioji specialistė Raminta Sinkevičiūtė.

Tiek tarptautiniame simpoziume „Privatumas socialinių tinklų populiarumo amžiuje“ tiek telekomunikacijų darbo grupės susitikime, be kitų temų, didelis dėmesys skirtas šiuo metu itin populiariems socialiniams tinklams. Tokie vardai kaip „Facebook“, „MySpace“, gerai žinomi tarptautiniu mastu ir daugelis kitų, populiarių nacionaliniu lygiu, yra tapę neatsiejama jaunų žmonių gyvenimo dalimi, tačiau dar nedaug apie juos žino vyresni ir galbūt institucijos, turinčios pasirūpinti, kad būtų tinkamu tokių objektų teisiniu reguliavimu. Ne išimtis ir duomenų apsaugos institucijos, kurioms ši duomenų apsaugos sritis yra ištis nauja.

2008 m. spalio 13–15 d. Strasbūre (Prancūzija) įvyko pirmoji projekto Atviroji privatumo erdvė (Privacy OS) konferencija. Renginio globėjas – Alexanderis Alvaro (Europos Parlamento narys).

Šioje konferencijoje akcentuoti kompetencijos įgijimo, naujų partnerių paieškos, naujų sumanymų ir rezultatų pateikimo klausimai. Pramonės, mažų ir vidutinių įmonių, valdžios įstaigų, akademinės ir pilietinės visuomenės atstovai iš 11 šalių dalyvavo šioje konferencijoje ir savarankiškai plėtojo diskusijas svarbiausiomis šių dienų aktualijomis. Informacijos anglų kalba apie šiame renginyje gvildintas temas galite rasti adresu <http://www.privacyos.de/>.

Numatyta, kad antroji šio projekto konferencija įvyks 2009 m. balandžio mėn. Berlyne (Vokietija).

2008 m. spalio 15–17 d. Strasbūre (Prancūzija) įvyko 30-oji tarptautinė duomenų apsaugos ir privatumo vadovų konferencija. Konferencijos tema – „Privatumo apsauga pasaulyje be sienų“. Lietuvai šiame renginyje atstovavo VDAI direktorius Algirdas Kunčinas, Skundų nagrinėjimo ir tarptautinio bendradarbiavimo skyriaus vedėja Neringa Kaktavičiūtė-Mickienė ir Teisės skyriaus vedėja Daiva Paulikienė.

Pirmą kartą konferenciją suorganizavo dvi valstybės – Prancūzija ir Vokietija, šiemet (2008 m.) abi mininčios veiklos 30-mečius.

Ši kasmet rengiama konferencija suburia duomenų apsaugos institucijas ir privatumo vadovus iš visų žemynų. Šis renginys sukviečia ekonominės veiklos žmones, viešojo sektoriaus atstovus ir pilietinės visuomenės atstovus ir suteikia visiems dalyviams išskirtinę galimybę gvildinti asmens duomenų ir privatumo problemas, keistis informacija apie jų organizacijas ir priimti rezoliucijas tose srityse, kuriose išryškėja iššūkiai, ypač susiję su aktualiais šių dienų įvykiais.

30-ojoje tarptautinėje duomenų apsaugos ir privatumo vadovų konferencijoje buvo priimtos tokios rezoliucijos: Dėl vaikų apsaugos internete; Dėl tarptautinės Duomenų apsaugos dienos ar savaitės įtvirtinimo; Rezoliucija dėl neatidėliotino poreikio saugoti privatumą pasaulyje be sienų ir priimti bendrą pasiūlymą tarptautiniams privatumo ir asmens duomenų apsaugos standartams nustatyti; Dėl privatumo apsaugos teikiant socialinių tinklų paslaugas; Dėl organizacinės grupės, atstovausiančios tarptautinių organizacijų susitikimuose, sudarymo; Žiniatinklio darbo grupės rezoliucija.

Rezoliucijas anglų, prancūzų, vokiečių ir ispanų kalbomis galite rasti adresu http://www.privacyconference2008.org/index.php?page_id=197. Konferencijos vaizdo įrašai prieinami adresu http://www.privacyconference2008.org/index.php?page_id=194.

2008 m. spalio 28–29 d. Briuselyje (Belgija) VDAI direktoriaus pavaduotoja Rita Vaitkevičienė dalyvavo susitikime dėl Europos keleivio duomenų įrašo (PNR). VDAI paprašyta sudalyvauti šiame renginyje ir pateikti Lietuvos poziciją asmens duomenų apsaugos aspektu.

Užsienio patirtis. Viešojo sektoriaus atstovų darbo užmokesčio skelbimas

VDAI, atsižvelgdama į didelį visuomenės ir žiniasklaidos susidomėjimą 2008 m. rugpjūčio 1 d. įsigaliojusiu Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybės institucijų ir įstaigų įstatymo 1 ir 2 straipsnių pakeitimo įstatymu, į ginčus ir diskusijas, kaip tokia informacija turėtų būti pateikta, surinko informaciją apie užsienio šalių patirtį dėl viešojo sektoriaus atstovų darbo užmokesčio skelbimo.

Kaip matyti iš Europos valstybių duomenų apsaugos institucijų pateiktų atsakymų, šiai informacijai skelbti ar neskelbti nėra vienodo modelio. Daugelyje šalių pateikiama tik nuasmeninta pareigybių informacija, neretai viešai skelbiama informacija tik apie labai aukštus postus užimančių pareigūnų užmokesčių. Bene išskirtinis pavyzdys – Skandinavijos šalys Danija ir Švedija, kuriose valstybės tarnautojų atlyginimai skelbiami viešai.

Konkrečios šalies informaciją dėl viešojo sektoriaus atstovų darbo užmokesčio skelbimo galite rasti adresu http://www.ada.lt/images/cms/File/naujienu/Usienio%20patirtis_%20Tarnautoju%20darbo%20uzmokestis.pdf.

EDAPP priėmė sprendimą dėl teisės susipažinti ir taisyti duomenis asmens medicininėje byloje

2007 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento darbuotoja Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnui (toliau – EDAPP) pateikė skundą dėl draudimo jai naudotis teise susipažinti su savo asmenine informacija ir taisyti duomenis medicininėje kortelėje.

EDAPP sprendimu, pareiškėja turi teisę ne tik susipažinti su savo medicinine byla, bet ir teisę be apribojimų gauti kopiją. Dėl teisės taisyti asmens duomenis EDAPP pabrėžė, kad nors ir neįmanoma taisyti medicininės diagnozės, pareiškėja turi galimybę

naudotis teise patikslinti, atnaujinti medicininę bylą papildydama ją kitomis medicininėmis išvadomis. Dėl pareiškėjos prašymo perduoti jos medicininę bylą nurodytam gydytojui, EDAPP yra tos nuomonės, kad tokio perdavimo reikalingumą rodo pareiškėjos aiškus sutikimas, o tai reiškia, kad toks veiksmas niekaip nepažeistų teisėto duomenų subjekto intereso.

EDAPP nutarė, kad Europos Parlamentas:

- nepaisė galutinio 3 mėnesių termino, pagal kurį pareiškėjai būtų garantuota teisė susipažinti su medicinine byla;
- be teisinio pagrindo pareiškėjai nebuvo suteiktas leidimas pasidaryti medicininės bylos kopijų;
- pareiškėjai nebuvo leista pasinaudoti teise ištaisyti savo duomenis, kad visi jos duomenys medicininėje byloje būtų išsamūs, atnaujinti
- neteisėtai atsisakyta perduoti pareiškėjos medicininę bylą jos nurodytam gydytojui.

EDAPP paragino Parlamentą gerbti pareiškėjos teises.

(Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno informacija, Newsletter, Nr. 16, 2008 m. spalio 8 d.)

GREITAI

VDAI nuo 2008 m. spalio 1 d. įsikūrus naujose patalpose adresu A. Juozapavičiaus g. 6 / Slucko g. 2 sudarytos geresnės sąlygos interesantams aptarnauti „vieno langelio“ principu. Netrukus turėtų pradėti veikti telefono linija (8 5) 271 2804, kuria paskambinęs asmuo, neturintis konkrečios informacijos ir kontaktų, su kuo turėtų pasiaiškinti jam rūpimu klausimu, bus sujungtas su reikiamu VDAI specialistu.

Šį naujienų biuletinį galite užsisakyti Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos svetainės www.ada.lt skiltyje „Naujienų prenumerata“